

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Менеджмент ЗЕД

Освітня програма «Управління міжнародним бізнесом»

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Галузь знань 07 «Управління і адміністрування»

Затверджено на
засіданні кафедри
міжнародних економічних
відносин
Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Менеджмент ЗЕД
Освітня програма	Управління міжнародним бізнесом
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	073 Менеджмент
Галузь знань	07 Управління і адміністрування
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	обов'язкова дисципліна
Курс / семестр	2/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Мета дисципліни є формування в студентів сучасного управлінського мислення, системи теоретичних знань і практичних навичок щодо прийняття та виконання управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Основними **завданнями** вивчення студентами дисципліни «Менеджмент ЗЕД» є набуття теоретичних знань та практичних навиків з наступних розділів:

- Теоретичні та методологічні основи управління зовнішньоекономічної діяльності
- Система господарських взаємовідносин в сфері управління ЗЕД
- Регулювання зовнішньоекономічної діяльності на рівні підприємства
- Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.
- Стратегія управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства
- Планування зовнішньоекономічної діяльності на рівні підприємства
- Вибір та вивчення іноземних партнерів при виході на зовнішні ринки
- Міжнародні господарські контракти
- Управління транспортним забезпеченням та розрахунковими операціями в ЗЕД підприємства.

Компетентності

- ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.
- СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
- СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.
- СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.
- СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту,
- СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
- СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
- СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.
- СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.
- СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання

- ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
- ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.
 ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

3. Структура дисципліни

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Сутність менеджменту ЗЕД	<ul style="list-style-type: none"> - зміст менеджменту ЗЕД. - менеджмент ЗЕД як складова системи менеджменту підприємства. - особливості ЗЕД та управління нею на великих, середніх та малих підприємствах. - характеристика ключових рис сучасного міжнародного підприємницького середовища та його вплив на управління ЗЕД підприємств. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
2.	Тема 2. Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства	<ul style="list-style-type: none"> - організаційна структура управління ЗЕД: сутність і принципи її формування. - принципи роботи відділів зовнішньоекономічних зв'язків (ВЗЕЗ) підприємства, структура і функції. - зовнішньоторговельна фірма (ВТФ) підприємства: її структура і функції 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
3.	Тема 3. Стратегія управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства	<ul style="list-style-type: none"> - особливості формування стратегій у зовнішньоекономічній діяльності. - стратегічні цілі менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та чинники їх вибору - види стратегій у зовнішньоекономічній діяльності та стратегічних цілей. - методологія розробки стратегії зовнішньоекономічної діяльності. - основні види стратегій зовнішньоекономічної діяльності. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
4	Тема 4. Планування зовнішньоекономічної діяльності на рівні підприємства	<ul style="list-style-type: none"> - особливості процесу планування ЗЕД на рівні підприємства, типи та етапи планування ЗЕД. - особливості маркетингового планування, процес бізнес-планування. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

5	Тема 5. Вибір та вивчення іноземних партнерів при виході на зовнішні ринки	<ul style="list-style-type: none"> - класифікація фірм, діючих на світовому ринку - процес вибору партнерів на світовому ринку, - організація роботи по збору інформації та вивченню фірм-партнерів. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
6	Тема 6. Управління транспортним забезпеченням та розрахунковими операціями в ЗЕД підприємства	<ul style="list-style-type: none"> - роль транспорту в зовнішньоекономічній діяльності підприємства та сутність транспортних операцій - організація міжнародних перевезень основними видами транспорту. - суть і особливості міжнародних розрахунків, механізм здійснення основних форм міжнародних розрахунків. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття	40
Бали за теми, винесені на лекційні заняття	30
Бали за індивідуальну роботу	20
Бали за самостійне опрацювання додаткової літератури	10
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Робота на парах	Оцінка за контрольну роботу	Оцінка за індивідуальну роботу	Оцінка за самостійну роботу	Разом
40	30	20	10	100
• Оцінювання відповідей студентів на практичних заняттях відбувається за 100 бальною шкалою				

Поточний контроль з дисципліни «Менеджмент ЗЕД» відбувається шляхом перевірки засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять, підготовки індивідуальної роботи та контролю самостійного опрацьованої додаткової літератури.

Перевірка засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей (в тому числі у формі презентацій), коротких письмових / тестових робіт. За опрацювання тем, визначених для семінарських занять студент може отримати максимально 40 балів. Відповідна форма активності студентів оцінюється за стобальною системою. У кінці семестру сума всіх оцінок ділиться на кількість оцінок, далі вона ділиться на 10 та множиться на 4.

Контроль засвоєння знань та навичок, що базуються на лекційному матеріалі, здійснюється шляхом написання студентами контрольної роботи (у розгорнутій та/або тестовій формі). За опрацювання тем, визначених для семінарських занять, студент може отримати максимально 30 балів.

Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати знайдені матеріали, робити висновки та узагальнення студенти реалізують шляхом написання індивідуальних робіт. Індивідуальна робота оцінюється максимально у 20 балів.

Студентам також пропонується самостійне опрацювання наукових джерел, які є знаковими для відповідної дисципліни. Контроль засвоєння відповідних знань здійснюється у тестовій формі та максимально оцінюється у 10 балів.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.

Критерії поточного оцінювання:

Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із

внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) та *Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 5)* (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

- «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

- «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

- «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)
<p>Література:</p> <p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Митний кодекс України від 04.09.12: [Електронний ресурс]/ режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17 2. Бюджетний кодекс України від 18.08.2012: [Електронний ресурс]/ режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17 3. Податковий кодекс України від 15.08.2012: [Електронний ресурс]/ режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17 4. Закон України Про порядок здійснення розрахунків іноземній валюті від 01.06.2012: [Електронний ресурс]/ режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/185/94-вр 5. Закон України Про зовнішньоекономічну діяльність від 03.08.2012: [Електронний ресурс]/ режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12 6. Закон України Про інвестиційну діяльність від 19.08.2012: [Електронний ресурс]/ режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12 7. Закон України Про банки і банківську діяльність від 19.08.2012: [Електронний ресурс]/ режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14 8. Закон України Про Національний банк України від 17.08.2012: [Електронний ресурс]/ режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14 9. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика сучасного менеджменту [Текст] / Л. В. Батченко [та ін.]; Донецький держ. ун-т управління. - Донецьк : Норд-Прес, 2005. - 244 с. 10. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст] : навч. посібник / М. І. Дідківський. - К. : Знання, 2006. 11. Зовнішньоекономічна діяльність на ринку зерна [Текст] / Ю. Є. Кирилов. - Херсон : Айлант, 2006. - 159 с. 	

12. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст] : навч. посібник / М. І. Дідківський. - К. : Знання, 2006. - 462 с.
13. Зовнішньоекономічна діяльність [Текст] : нормативна база, консультації: Метод. посібник / Є. Авер'янова [та ін.] ; голов. ред. А. Бабак. - Д. : Баланс-Клуб, 2004. - 143 с.
14. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств [Текст] : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Ю. Г. Козак [та ін.] ; ред. Ю. Г. Козак, І. Ю. Сіваченко ; Одеський держ. економічний ун-т. - Вид. 2-ге, перероб. та доп. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. - 791 с.
15. Зовнішньоекономічна діяльність (загальні положення) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Д. Пазуха ; Українська академія бізнесу та підприємництва. - К. : ЦУЛ, 2008. - 230 с.

Додаткова

16. Васильців Т.Г. Удосконалення інституційно-правового забезпечення економічної безпеки підприємництва регіону в умовах фінансово-економічної кризи / Т.Г.Васильців // Збірник наукових праць «Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і залучення іноземного капіталу: регіональний аспект». Донецьк: ДонНУ- 2010. - .1050 с.
17. Гордєєв Г.Д. Зовнішньоекономічна діяльність. Основи: [навч. посібн; за ред.. Л.Є. Сторовського] / Г.Д. Гордєєв, Л.Я. Иванова, С.К. Казанцев: - М.: Закон и право: ЮНИТИ, 2006. - 345 с.
18. Кузьмін О. Є. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: [Підручник] [Текст]/ Кузьмін О.Є., Горбаль Н.І. –Львів: Компакт-ЛВ, 2005. – 304 с.
19. Кретов І.І. Зовнішнь-торгівельна справа [навч. посібн.] / І.І. Кретов, К.В. Садченко : - Дело и сервис, 2006.- 402с.
20. Ляпін Д.В. Шляхи вдосконалення державної політики розвитку національного малого підприємництва / Д.В. Ляпін // Збірник наукових праць «Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і залучення іноземного капіталу: регіональний аспект». Донецьк: ДонНУ- 2010. - .1050 с.
21. Подольчак Н. Ю. Стратегічний менеджмент: [Навч.-метод. Посібник] [Текст] / Подольчак Н. Ю. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2006. – 224 с.
22. Пономарьова Ю. В. Логістика: [Навчальний посібник; Вид. 2-ге., перероб. та доп.] [Текст] / Пономарьова Ю.В. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
23. Смітенко, В.К. Зовнішньоекономічна діяльність:[навч. посібн.]/ В.К. Смітенко: - М.: Издат. Центр «Академия», 2004. - 415 с.
24. Сухарський В.С. Зовнішньоекономічна діяльність: організація, технологія, практика, управління. [Текст] / Сухарський В.С. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2006. – 528 с.
25. Стровський Л.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [навч. посібн] / Л. Є. Стровський - М.: Юнити, 2006. - 462 с.
26. Франко А. Обязательства по переводу//Компаньон. – 2008. - №20. – с.52-56.
27. Шаповал С. С. Застосування сучасних технологій в процесі управління логістичними системами [Текст] / Шаповал С. С., Коваленко О. М. // [тези доповідей УП Міжнародної науково-практичної конференції «Маркетинг та логістика в системі менеджменту». – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. – С. 484-485.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
<https://d-learn.pro/>

7. Контактна інформація

Кафедра	<p>Кафедра міжнародних економічних відносин м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 1, каб. 104. Тел.: +80342 75-20-27 Email: https://knev.pnu.edu.ua/ Ст. лаборант кафедри: Грушко Оксана Дмитрівна Сторінки в соцмережах: https://www.facebook.com/groups/2021045604705063</p>
Викладач	 <p>Морозова Олена Сергіївна Кандидат економічних наук, , доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин</p>
Контактна інформація викладача	<p>+80342 75-20-27 olena.morozova@pnu.edu.ua</p>

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом</p>

	№ 212 від 06.04.2021 р.).
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до <u>Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» (затверджене наказом Міністерства України № 245 від 15.07.1996 р.).</u>
Додаткові бали	Студент має змогу також отримати додаткові бали , пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).</u> відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри міжнародних відносин.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується <u>Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.).</u>

Викладач

Морозова О.С.